

*Ліцевич М. Г.*

студентка 5-го курсу Інституту прокуратури та слідства  
Національного університету «Одеська юридична академія»

## **АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ: ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ**

Дотримання професійної таємниці — це фундаментальна традиція у світовій юридичній практиці. Там, де існує право, конфіденційність стосунків адвоката і клієнта не може бути порушено навіть тоді, коли приховані відомості мають суттєве значення для розгляду справи.

Видатний російський юрист А. Ф. Коні дуже тонко та яскраво висловив суть стосунків між адвокатом і громадянином, який звертається до нього за допомогою: «Між захисником і тим, хто в тривозі й тузі від обвинувачення, яке грізно насунулося на нього, сподіваючись на допомогу, встановлюється тісний зв'язок довіри та ширості. Захиснику відкриваються тайники душі, йому прагнуть пояснити свою вину чи пояснити своє падіння і свою ганьбу, що приховується від інших, такими подробицями особистого життя і сімейного побуту, стосовно яких сліпа Феміда повинна бути й глухою» (Погорецький М. А. Адвокатура України : підручник / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська ; рец.: Ю. П. Аленін (НУ «ОЮА») та ін., Київ. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ: Юрінком Інтер, 2014. С. 54. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://pidruchniki.com/2015082666422/pravo/advokatura\\_ukrayini](http://pidruchniki.com/2015082666422/pravo/advokatura_ukrayini)).

Дотримання конфіденційності між адвокатом і клієнтом досліджується вже досить давно, проте є безліч проблем: незаконне прослуховування телефону як адвокатів, так і їх клієнтів; вилучення речей, які становлять адвокатську таємницю.

Дану проблему досліджували такі юристи як Хабібুলлін В., Логінова С. М., Головань І., Тетерятник Г. К. та багато інших.

Захист професійної юридичної таємниці — це сукупність правових засобів, які спрямовані на визначення обсягу конфіденційних відомостей, а також на встановлення:

- обов'язку адвоката зберігати конфіденційність відомостей, які відносяться до таємниці;
- право адвоката відмовитись надавати інформацію, яка є професійною таємницею, третім особам;
- обов'язку державних органів, фізичних та юридичних осіб утримуватись від намагань незаконного отримання відомостей, які відносяться до професійної таємниці;
- відповідальності за розголошення відомостей, які відносяться до професійної таємниці.

Адже відповідно до п. 2 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» однією з підстав для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення. За дане порушення ст. 35 цього ж Закону передбачає такі види дисциплінарних стягнень:

- попередження;

— зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року;

— для адвокатів України — позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав — виключення з Єдиного реєстру адвокатів України (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // [Електронний ресурс]: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/paran304#n304>).

Дотримання адвокатом професійної таємниці важливе перш за все в тому, що дана гарантія дає змогу клієнту дати повну інформацію щодо певних обставин справи і впевненість в тому, що дані факти не будуть розголошені. Також, якщо звернутися до практики адвокатів інших країн, то вони вважають, що даний законодавчо закріплений захист конфіденційності стосунків адвоката та клієнта є необхідним елементом забезпечення рівності сторін у змагальній системі судового провадження.

У плані забезпечення охорони адвокатської таємниці дещо можна запозичити з досвіду французької адвокатури. Серед правил Регламенту Паризької колегії адвокатів є таке, що обмежує місце розмов адвоката з клієнтом: ст. 3.2.1. зобов'язує, щоб бесіда відбувалась або в адвокатському офісі, а в випадках, коли вимагають обставини, в іншому місці, але такому, що «відповідає престижу професії і яке може дозволити забезпечити незалежність адвоката і конфіденційність спілкування» (Жуковська О. Л. Адвокатура Франції очима українських адвокатів // Адвокат. — 1998. — № 3. — ст. 52).

Згідно з ст. 561 КПК Франції обшук у адвоката здійснюється лише магістратом в присутності керівника професійного об'єднання або його представника. (Головко Л. В. Дознание и предварительное следствие в уголовном процессе Франции. — М. 1995. — С. 44). Крім того, згідно зі ст. 1007 КПК Франції суддя повинен поінформувати голову колегії адвокатів про санкціонування ним перехоплення інформації на лінії зв'язку, яка використовується адвокатом за місцем його професійної діяльності або проживання. (Шишкін В. І. Зарубіжний досвід судового контролю щодо заходів спеціальних служб // Вісник академії правових наук України. 1996. — № 6. — С. 151).

Можна зробити висновок, що необхідно активно працювати щодо забезпечення збереження адвокатської таємниці не як «інформації і документів в руках чи офісі адвоката», а уже безпосередньо як таємниці спілкування адвоката з клієнтом незалежно від того, у якій формі таке спілкування відбувається і де саме зберігаються його результати. Адже якщо виходити з практики Європейського суду з прав людини, то взагалі можна ставити питання про заборону прослуховування телефонних розмов адвоката. У справі «Копп проти Швейцарії» (1998 р.) прослуховування телефонних ліній адвокатського офісу було визнано порушенням ст. 8 Конвенції з прав людини. При цьому Суд наголосив у своєму рішенні, що телефонні розмови адвоката охоплюються концепцією приватного життя. (Жуковська О. Л. Професійні права адвокатів у контексті прецедентної практики Європейського суду з прав людини // Адвокат. — 2002. — № 6. — ст. 18).